

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **A. G.,** zastoupeného advokátem Mgr. Alexandrem Vaškevičem, se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 2. 6. 2004, sp. zn. 60 Az 30/2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 21. 1. 2004, č. j. OAM-34/LE-B04-B04-2004, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítá nesprávné posouzení právní otázky, nedostatečnou oporu rozhodnutí ve spise a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti.

Stěžovatel tvrdí, že krajský soud stejně jako žalovaný nesprávně posoudil právní otázku, zda na něj lze vztáhnout § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Stěžovatel se ve své zemi původu dostal do potíží, když byl v Izraeli pronásledován pro svůj palestinský

původ a pro údajné spojení s hnutím Hamás, má tedy za to, že byl perzekvován pro svůj etnický původ.

Stěžovatel dále upozorňuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, podle které může pronásledování vycházet také od některých složek obyvatelstva, které nerespektují zákony své země, přičemž páchání takové zločinnosti je možno považovat za pronásledování, pokud je státní orgány tolerují.

Dále stěžovatel uvádí, že rozhodnutí žalovaného neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 zák. č. 71/1967 Sb., správního řádu, neboť rozhodnutí žalovaného je nedostatečně odůvodněné a odráží nedostatečně provedené dokazování ve věci. Dále podle stěžovatele žalovaný nerespektoval, že měl jako žadatel o azyl jen malé možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci ve své zemi původu. Krajský soud měl přitom přezkoumat napadené rozhodnutí i z tohoto pohledu.

Konečně stěžovatel nesouhlasí s tím, jak se krajský soud vypořádal v jeho případě s existencí překážky vycestování, a uvádí, že při vycestování zpět do Izraele mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení, konkrétně administrativní šikana ze strany milice, a proto se domnívá, že splňuje podmínky pro přiznání překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Protestuje pak proti tomu, že se touto otázkou žalovaný ani krajský soud v odůvodnění svých rozhodnutí vůbec nezabývali.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření pouze odkazuje na obsah správního spisu a dodává, že v případě, kdy je žádost žadatele o azyl zamítána jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, nemůže se v pozici stěžovatele platně dovolávat posouzení své žádosti podle § 12 a § 14 zákona o azylu. Příručka k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydaná UNHCR má pouze doporučující charakter a stěžovatel navíc ve své žádosti o azyl neuvedl žádné důvody spadající pod čl. 65 této příručky. Proto žalovaný navrhuje, aby byla stěžovatelova kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná a připomíná, že stěžovatel dne 18. 7. 2004 z P. s. S. svévolně odešel, takže údaj o jeho pobytu uvedený v kasační stížnosti je již neaktuální.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 12. 1. 2004 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatelova rodina byla stále pronásledována izraelskou armádou a jeho otec byl obviňován z členství v Hamásu. Proto odletěl stěžovatel z Tel Avivu na Kypr a dále pokračoval letadlem, vlakem a autem, až byl zadržen slovenskou policií. Po týdnu pobytu na Slovensku přešel pěšky do ČR, pak se pokusil přejít do Rakouska, byl však zadržen policií a vrácen do ČR. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 20. 1. 2004. Z tohoto pohovoru vyplývá, že stěžovatelův otec odmítl izraelské občanství, protože je hrdý a bojuje za práva Palestinců. Otec a poté i stěžovatel sám začali být podezříváni z členství v Hamásu a začali být vyslýcháni a sledováni informátory, proto stěžovatel raději odešel do ciziny. V ČR se pak dozvěděl, že celá jeho rodina zahynula při izraelském ostřelování palestinského území raketami. Podrobně popsal svou cestu na falešný belgický pas přes Kypr a další země na Slovensko, kde byl zadržen, ale při následném pobytu v táboře ho další žadatelé upozornili, že ještě není v Evropě, proto se rozhodl odejít dál na západ. O azyl v ČR se rozhodl požádat

až poté, co byl zadržen při pokusu o přechod do Rakouska. Svůj návrat pokládal za možný jedině tehdy, kdyby byla Palestina nezávislým demokratickým státem, jinak se obával, že bude Izraelci zabit, neboť oni nikdy neuvěří, že nespáchal žádný zločin.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl svým výše označeným rozhodnutím ze dne 21. 1. 2004 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Zde uvedl, že vzhledem k tomu, že stěžovatel nepředložil žádné doklady prokazující jeho státní příslušnost a sám uvedl, že je státním příslušníkem Palestiny, která však není mezinárodně uznávaným státem, je na něj nutno hledět jako na osobu bez státní příslušnosti. Zamítnutí jeho žádosti pak žalovaný odůvodnil tím, že bylo nepochybně zjištěno, že stěžovatel pobýval před vstupem do ČR na území SR. Po zhodnocení lidskoprávní situace na Slovensku pak žalovaný uvedl, že Slovensko je nutno hodnotit jako bezpečnou třetí zemi, navíc v případě vydání na Slovensko má stěžovatel možnost podat žádost o azyl tam, přitom mu zároveň nehrozí, že by byl na Slovensku vystaven pronásledování, mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu, či že by se na tuto zemi vztahovala překážka vycestování. Žalovaný proto konstatoval, že byly splněny všechny podmínky pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azyl, podle nějž se žádost o azyl zamítne, pokud žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi. Dále žalovaný neshledal ani podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, kde uvedl, že byl nucen svou zemi původu opustit v důsledku mimořádně tíživých životních okolností, a požádal o posouzení možnosti udělení humanitárního azylu. V doplnění žaloby pak uvedl, že vzhledem k tomu, že svůj cestovní doklad zanechal na Slovensku, nemůže podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, legálně vycestovat z ČR a dostat se tak na Slovensko, které proto nelze považovat za zemi, do které by mohl být vydán.

Krajský soud v Plzni tuto žalobu zamítl shora označeným rozsudkem, kde uvedl, že bylo v řízení prokázáno, že stěžovatel přicestoval do ČR přes Slovensko, přičemž nelze shledat, proč by pro něj nemělo být třetí bezpečnou zemí, byly tedy splněny podmínky pro podřazení jeho žádosti pod § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Pokud pak stěžovatel žádal žalobou, aby mu byl udělen humanitární azyl, připomněl krajský soud, že na humanitární azyl není subjektivní nárok a jeho udělení je ve sféře volné úvahy správního orgánu, navíc při zamítnutí pro zjevnou nedůvodnost je výrok o humanitárním azylu již nadbytečný. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl výše označeným rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza

prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Pokud stěžovatel nejprve poukazuje na skutečnosti, pro které se rozhodl opustit území státu Izrael, je třeba připomenout, že jeho žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná proto, že do ČR přicestoval ze Slovenska jako z třetí bezpečné země. Na tuto situaci dopadá závěr, který je uveden v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2004, sp. zn. 2 Azs 14/2004 (nepublikováno): *„Posouzení situace v zemi původu je pro rozhodnutí podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nerozhodné.“* Stěžovatelova argumentace jeho tvrzeným pronásledováním v zemi původu je tak nadbytečná, neboť v dané situaci není pro posouzení zákonnosti napadeného správního rozhodnutí podstatné, zda byl pronásledován, či nikoli, ale pouze to, zda mohl požádat o azyl v bezpečné třetí zemi. Tento názor je odrazem setrvalé judikatury zdejšího soudu, jehož postoj k žádostem žadatelů přišlých z třetí bezpečné země byl vyjádřen například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 2 Azs 5/2003 (publ. pod č. 18/2003 Sb. NSS): *„Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu, nikoliv však právem vybrat si zemi, v které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit.“*

Argumentuje-li pak stěžovatel článkem 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, je třeba upozornit za prvé na to, že se nejedná o zákonný dokument, jímž jedině jsou soudy vázány, nýbrž o nezávazný dokument doporučující povahy. Ve stěžovatelově konkrétním případě pak není vůbec jasné, proč je v kasační stížnost zahrnuta argumentace právě tímto článkem zabývajícím se postoji některých složek obyvatelstva v zemi původu, když stěžovatel po celou dobu správního a soudního řízení tvrdil, že je pronásledován izraelskými státními orgány.

Není dále zjevné, v čem se měl žalovaný dopustit tvrzeného porušení § 47 odst. 3 správního řádu, když z jeho rozhodnutí je dostatečně jasné, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a na základě kterých právních předpisů rozhodoval.

Poslední stěžovatelova námitka se pak týká neshledání překážky vycestování. Zde je nejprve třeba uvést na pravou míru, že žalovaný se otázkou překážky vycestování zabýval jak ve výroku svého rozhodnutí, tak v odůvodnění, jak bylo rekapitulováno výše. Jeho úvaha o tom, že stěžovateli nehrozí, že by byl na Slovensku vystaven pronásledování, mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu, přitom byla opřena o důkladný průzkum lidskoprávní situace na Slovensku. Pojem bezpečné třetí země je definován v § 2 odst. 2 zákona o azylu, jehož poslední věta zní: *„Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud na něj lze vztáhnout překážky vycestování podle § 91.“* Z toho jednoznačně plyne, že při zkoumání toho, zda lze určitou zemi označit ze třetí bezpečnou zemi, musí žalovaný posoudit i to, zda na ni lze vztáhnout překážky vycestování; a naopak, pokud žalovaný určitou zemi na základě takové úvahy klasifikuje jako třetí bezpečnou zemi, implikuje to, že na takovou zemi nelze překážku vycestování vztáhnout. V posuzovaném případě bylo posouzení žalovaným dostatečné, ostatně ani stěžovatel neuvádí nic, co by naznačovalo,

že by vůči němu Slovensko takovou zemí nebylo. Namísto toho argumentuje poměry v Izraeli, byť mu v současnosti nehrozí vycestování do Izraele, ale právě na Slovensko.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, nebyla shledána nedostatečná opora rozhodnutí ve spise a konečně ani nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nesrozumitelnosti.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu